

היתה אוסרת על לא-יהודים להתייחד עם הקרבנות ביום-הזיכרון? איך זעקנו כולנו נגד העוול הנורא של באבי יאר, כשהממשלה הסובייטית מנעה התייחדות עם הקרבנות?

הארכת השרות הצבאי, כדוגל ובתי-סוהר

אף כי הרבינו לדבר — לא פחות חשובים היו הדברים שלא יכולנו לדבר עליהם. קשר השתיקה מנע דיבור עליהם.

כך קרה להודעת ראש-הממשלה על הארכת השרות הצבאי. רצינו לברר מה הקשר בין הודעה זו לבין מצב התעסוקה, וגם לדבר על כוח-האדם האובד למדינה בגלל שיחרור בחורים ובחורות מטעמי-דת.

אולם הממשלה לא איפשרה דיון, ואי-אפשר היה לגייס בכנסת את 40 החתימות שהיו נדרשות לקיום דיון למרות רצון הממשלה. גח"ל לא הסכימה לתת יד לכך. הדיון נשאר מוגבל לוועדה-החוקר-ובהסכוח, שהיא מכשיר עיוור בידי הממשלה, ושה, כמובן, גם ניתנה לנו דריסת-רגל. הייתי הנואם היחיד בכל הבית שמחה, מעל דוכן הכנסת, לאגד תחבולה זו, המונעת מן הכנסת דיון בעניין הנוגע לכל צעיר בארץ.

בכל זאת הגשנו הצעה-דחופה-לסדר-היום: "שיחרור בחורי ישיבה, לאור צורכי-הבטחון המוגברים, הארכת השרות הצבאי והצורך לחלק את העול באופן צודק."

אין סיכוי שנשיאות הכנסת תכיר בחיפיות ההצעה — ובכך תרד מסדר-היום. סעיף סתימת-הפה אינו מאפשר לנו להגישו כהצעה רגילה.

כך קרה גם להצעתנו הדחופה לדון בהקפאת ליגת הכדורגל והנוק שהדבר יביא לרמת הספורט בישראל. ההחפיות נשללה. נאלצנו להסתפק בהגשת שאילתא ארוכה ותוקפנית, בה שאלנו את השר מדוע הופרו כל המלצות ועדת-החניון, שדנה בשעתו בשחיתות בגנף הכדורגל, כתוצאה מההצעה שלנו לסדר-היום כראשית השנה. אותה ועדה המליצה, בין השאר, שלא להקפא את הליגות.

הנשיאות גם לא הכירה בחיפיות של הצעתנו. הצורך בפירוק משרד-המשטרה, לכן זה עלה רק כהצעה רגילה מטעם גח"ל, ונאלצתי להסתפק בקריאות-ביניים. (בין השאר הצעתי ששרות בתי-הסוהר יעבור למשרד-הסעד, כמה ח"כים צחקו וחשבו שאני מתלוצץ — אך לשמתי להם, בקריאת ביניים נוספת, שבתי-הסוהר צריכים לשמש בעיקר מוסדות של שיקום נפשי ומקצועי, ולכן מקומם שם.)

לא יכולנו לדבר על פירוק משרד-המשטרה — אך יכולנו לדבר על פירוק הסיכנות היהודית. ניצלנו את ההזדמנות, כאשר הציע ח"ק עמוס דגני (רפ"י) להעביר את סמכויות מחלקת ההתיישבות של הסיכנות לממשלה, וראש-הממשלה התנגד לכך בנאום ארוך וציוני.

קיבלנו את זכות-הדיבור כדי להציע להעביר את העניין לחקרה, ועמדנו על שני צדדים של הבעיה: המינהלי והעקרוני. על הצד המינהלי: **אורי אבנרי**: ... יש פרות קדושות. בהודו שופכים עליהן זם. בישראל שופכים עליהן רק דמים.

... דעת-הקהל, מחוץ לבעלי האינטרס המשווין, כמעט מאוחדת בעניין זה. הסוכנות מפרפרת. אנחנו שומעים בכל כמה ימים על איחוד מחלקות, על הפרדת מחלקות, על רוטציות.

אבל בסופו של דבר זו אחיות-עניינים, כי כל ריאורגניזציה אמיתית פוגעת באינטרסים החיוניים של המפלגות השותפות בסוכנות, מחוזה ועד מפ"ם, וצריכה להביא לפיטורים המוניים של פקידים פרוטקציוניסטיים של המפלגות. אין כמו הסוכנות היהודית בארץ הזאת קערה לחלוקת שלל בין המפלגות.

ועל הצד העקרוני: **אורי אבנרי**: אנו דוגלים בפירוק הסוכנות היהודית בכלל. אנו סבורים שאין מקום במדינה לגוף שהוא למעשה אקסטרטריטוריאלי, שאינו כפוף לביקורת הכנסת, שאינו כפוף לביקורת כלשהי, הנבחר בבחירות פקטיביות, והקיים מחוץ למינה מדינת החוק שלנו.

... איננו סבורים שיש לנתק את זיקת העם היהודי למדינת ישראל, או את זיקת מדינת ישראל לעם היהודי. אך יש להמחיש זאת בדפוסים המתאימים למציאות. הצינונת תרמה, ללא ספק, תרומה מברכת להקמת המדינה. היתה פריגה להקמת המדינה, ואנחנו צריכים להתרגל למחשבה שקיימת המדינה. הצינונת היתה פיגום להקמת הבניין. בלי הפיגום היה לא היתה המדינה קמה. אבל המדינה קיימת, והגיע הזמן לפרק פיגומים המפריעים לחיים בה.

מילוה בכפר, מילוה בעיר — מילוה מעביר כספך לספיר

גם ענייני דת לא חסרו השבוע. הם התעוררו בקשר להצעת הממשלה להמשיך בדיון בחוק מישהם הנושבים, שנתקבל בקריאה ראשונה עוד בכנסת הקודמת. החוק בא לחוק את מעמדו של פקדי-המירש המפד"לי, הקיים מחסום בפני נשואין פרטיים.

אורי אבנרי: ... ענייני המעמד האישי בישראל הם ירושה מימי חושך. הם סותרים את מגילת זכויות-האדם של האו"ם, וגם את מגילת-העצמאות, שעליה שפכנו את דמנו. ... בין פרטי הרישום ולתושב אתה מוצא נתונים כמו לאום ודת. בכל העולם לחמו היהודים, במשך דורות, כדי שבטנם מיטמך ממלכת לא יופיעו פרטים כאלה. ... והנה אצלנו, לא זה בלבד שמופיעים פרטים אלה במיסמכים שלנו, אלא שמישהו החליט כי איני יכול להיות ישראלי מבחינת לאומיות. עלי להיות יהודי, למרות שהבטים ליהדות הוא האמונה בדת משה וישראל, ואני אתאיסט ללא כל אמונה דתית שראי ...

הלחן הסברתי לכנסת את פרשת גלי מילר, חברת משק נחשון, שהוגדרה תחילה כבעלת לאום "נוצרית", ואחר כך "רוסייה הצבעונית, מובן, נגד החוק.

נושא אחר באותו יום: הצעת שרה-אוצר להרשות לו להפיק איגרות ממשלתיות שתשאנה פרטים — כלומר, שעליהן תיערכנה 36 פעמים בשנה הגרלות. התנגדנו, כמובן: **אורי אבנרי**: ... חוק המדינה אוסר הגרלות. הוא נחקק, כך אני מתאר לך, מפני שהמחוקק הרגיש שבעתו שיש משהו בלתי-מוסרי ובלתי-חיוני בהגרלות.

מחנכים דרך צעיר לקבל משהו תמורת שום דבר. מחנכים אנשים צעירים עוד בראשית חייהם לצפות לנסים, במקום לבנות את עתידם על עבודה, על צידה, על מאמץ.

במשך השבוע נענינו על כמה שאילות, שנגעו בפרוטקציה כלכלית של הממשלה בשטחי הייזמים וההבלשה. אך השאילתא המעניינת ביותר נגעה לשיחרור נכסי הכנסות בצורת ממשל.

שרה-פנימי, חיים משה שפירא, הסביר כי מוסדות-הדת (שבידיהם חלק ניכר מאד מן הרכוש בנצרת) פטורים מרוב המסים. לפי חוק מימי המנדט (שמקורו עוד בחוק התורכי), ביקשתי רשות לשאול שאלה נוספת:

אורי אבנרי: כבוד השר, מכיוון ששיחרור נכסי הכנסות בנצרת הוא אחד הסיבות לפשיטת-הרגל הכרונית של העירייה שם, האם אין משרד-הפנים מוכן לשקול את האפשרות לשנות את החוק ולהטיל מסים על נכסי הכנסות, או לפצות את העירייה על המסים שהיא מפסידה בגלל החוק?

חיים משה שפירא: איני מוכן לבטל את ה

פטור ממסים, באשר זה הוקנה להם כחוק. אבל איני סבור וגם שבגלל זה הם פושטים את הרגל באופן כרוני, היות ואני מכיר עיריות ששם אין כנסיות, וגם הן עומדות בפני פשיטת-רגל.

אורי אבנרי

דיעוה

פלפל אדם

מרתין לין הוא ציוני מלוס-אנג'לס, שכבר ביקר בארץ ארבע פעמים. עם חתק כזה החליט כי הוא חייב לתת עצה של ממש לרמטכ"ל צה"ל. ומה העצה לה זקוק יצחק רבין בימים אלה אם כיצד לחסל את האיום הסורי?

פתרונו של לין הוא פשוט מאד: להזמין את כל הצבא הסורי לבקר בתל-אביב, 10% מה יועיל ביקור כזה?

קודם כל צריך לפגוש את הגייסות הי-סוריים בגבול הצפון, לצייד כל אחד מן החיילים במכונית ולהורות להם לנוע לעבר תל-אביב.

תוך כדי נסיעה זו יחוסלו 10% מן הנהגים הסוריים על-ידי מגויני השרות החותכות את מסלול הנסיעה על-מנת לקלוט (או ל"הוריד) נוסעים: 10% נוספים יכותשו בין האוטובוסים למשאיות המנסים לעקוף איש את רעהו בכבישים; 10% נוספים יחוסלו על-ידי עשן הדיולים, ו-10% יתאבדו כאשר ינסו לפענח את הסברי הכיוון שיקבלו על-ידי נהגים ישראלים.

כמו כן ימותו 10% מזיקנה, עד שימצאו מקום חנייה.

50% ומה יקרה עם 50% הנותרים? גם על שאלה זאת יש תשובה לין, במכתבו שזכה לפירסום ביומן הירושלמי האנגלי ג'רוסלם פוסט:

50% הנותרים יזמנו לשוק הכרמל, ושם יאכילו אותם פלאפל עם מנה משולשת של פלפל אדום.

ואחרי מנה כזאת הם יתורממו אל-יעל וייכנסו למסלול בגובה של 500 קילומטרים מעל פני כדור-הארץ — שם יישארו לנצח למינת-ליבם של שליטי דמשק ולשמחת-לבו של העם היושב בציון ומרתין לין, היושב באמריקה.

סטטיסטיקה

כמו במכסיקו

מפעל עפרונות ירושלים, שהגג השבוע את יום הולדתו ה-15, מייצר בשנה 200 אלף תריסרי תריסרים של עפרונות, מייצא 150 אלף גרוס (תריסרי תריסרים) לגרמניה, דרום-אפריקה, תאילנד, גוואטמלה, ומרוחב ב-50 אלף הגרוס הנותרים את הדרישה הי-מקומית.

מכיוון ש-50% מן התריסרי תריסרים הם שבועה מיליון ד"ר-200 אלף עפרונות, יוצא שהישראל הממוצע צורך כשלושה עפרונות לשנה.

כתיבה מכוונת יותר. מדוע מש-תמש הישראלי בכמות כה זעומה של עפרונות, עוד פחות מאשר במכסיקו, בה הבורות מגיעה ל-55% ותצרוכת העפרונות לשלושה וחצי לגנף?

מדוע לא צורך הישראלי 14-13 עפרונות לשנה, כמינהג האמריקאים, או 12-10 כי מינהגם של בני ארצות מפותחות אחרות? ההסבר הפשוט: העץ הכדורי כבש ב-ישראל, יותר מכל מקום אחר בעולם, את מקום העיפרון. ולמרות היתרונות שבכתיבה בעיפרון (למשל, עיצוב כתב-היד אצל תל-מידי בתי-ספר), גילו חוקרים במשאל-זוטא מטעם בתי-החרושת הירושלמי, ששכבות נרי-חבות באוכלוסיית הארץ סבורות כי כתיבה בעץ יותר מכוונת מאשר כתיבה בעיפרון.

משפט

אמת ואמונה

מי שחושב שקשה להיות שופט-צדק, טועה. הרבה יותר קשה להיות נאשם: עובי-דים שבועות כדי למצוא איזה הסבר משכ-נע, איזה תרוץ סוג א', ובסוף לא אכמינים כלום לבנאדם, רק מפני שבא איזה שופט, ומספר סיפור שונה לגמרי.

חמישה האנשים שהוצאו השבוע בזה אחר זה, מאולם בית-המשפט בתל-אביב, אחרי שהועמדו לדיון בפני השופטת הדסה בן-ציון, התפלאו מאד על השופטים שלא גילו שום הבנה לכחונותיהם, הטהורות כל-כך.

סתם שנאה. גורג' עמרם, למשל, הובא באותו בוקר בפני השופטת סתם. רק מפני שהוא מתעב ארנקים. בשעה שהשליך ארנק אחרו, בבוך, פתאום באה שופטת — ועוצרת אותו.

"אני שונא ארנקים שאינם שייכים לך",

הסביר בסבלנות לשופטת. "ראיתי אחד כזה ברחוב — ולכן בעטתי בו." ולא די שהשופטת נטפלת אליו, אז מופיע עוד שוטר בולם בית-המשפט, עם תיק, ובתוכו כל מיני הרשעות קודמות על כייסות, שם יש, למשל, סיפור, איך שעמרם נסע באוטובוס, ולאיש שלידו נעלם הארנק מהכיס, ובמקרה נמצא בכיס של עמרם.

או טוב. בעצם הוא טעה. הוא דווקא אורב ארנקים ולא שונא. אז אהבה זה סיבה לשלוח אותו לחמישה ימי מעצר?

להט בחיקי-הטבע. או שישנה ויעקוב, למשל, שהתכודרו להם אי-שם, בשדה פתוח, ליד פתח-הקוהה, באמצע הלילה.

"סילינו לנו", הסבירו השניים, מלאי תימהון, "בחיק הטבע, בליל קיץ לוהט."

בעוד הם מדברים, הופיע פתאום בפני השופטת מין שוטר כזה, שלא מבין שום דבר בחיקי-הטבע, והיקשה: "איך יכלו ה-שניים לטייל? הם בכלל לא עמדו בשעת תפישתם על רגליהם, אלא שכבו — ועשו זאת תמורת כסף."

או מה? הם הרי אמרו בעצמם שזה היה לילה לוהט.

הצר ברחוב היהודים. גם אייזיק וייס התפלא מאוד, איך הקפיטליסטים הם נגד המעמדות הנמוכים. אייזיק חמי המעורה הי-סוציאלי, עובד שעות-נוספות בקבוצת-נדבות, נעצר באיזור האסור בקבוצות. ב"רחוב אחוזת-בית, אשר בו נמצאת בורסת-היהודים.

או מה אם פעם, כשהיה יותר צעיר ו-זריו, היה גנב מקצועי? אז זאת סיבה ששוטר יעצור אותו כשהוא משוטט לו בחצר אחורית ברחוב היהודים? איזה חוסר הת-חשבות. "אני סוציאלי" כעס וייס באידיש עסיסית לעומת השופטת, והשוטר הגילוב הזה מכה אותי."

מסחר חופשי. ואיזה מין צדק זה ש-מתאנים לאדם שבכלל לא חושב לנגוע ב-כסף של הזולת, אלא רק בחפצים שלו. אין איש שסולד מכסף כמו יוסף מרום. הוא כל כך סולד — שהוא מאמין רק ב"סחר-חליפין, כמו לפני הרבה שנים. "הי-נאשם חשוד בגניבת שני זוגות אופניים", הסביר סמל המשטרה, "אותם מסר לתושב גבעתי-עליה גיפסו, וקבל סוס ועגלה תמור-רתם."

נטל יוסף את הסוס, ואת העגלה, הש-תמש בהם כמה שרק רצה, ואז, כאדם הגון החזיר אותם, וקיבל בחזרה שוב את ה-אופניים.

ואז פתאום באים השוטרים — ועוצרים אותו.

קרובים רחוקים

"הסתלק מכאן, בן-כלב, נביא-שקר תשום-עין!" צעק דיאב אחד לעבר הדיאב השני, זה כבר היה יותר מדי בשביל זכי צבוי דיאב, הסוחר שתום-העין ששימש כסגן יו"ר המועצה המקומית תמרה. זה שקרובי-הרחוק, איש מפא"י אחמד דיאב, היה יו"ר המועצה היה רע מספיק, אבל לפגוע בו בצורה כזאת בנכונות כלשהי אורחים נכבדים, אנשי משרד העבודה! ועוד באמצע ממשו יש להתחיל את, גילו חוקרים במשאל-זוטא הפנימי בכפר.

כמובן שכל דיאב תבע שאת הכביש יתחילו לסלול מן הצד בו מרוכזים תומכיו. לבסוף עברו שני הדיאבים לחרפות הודיות, עד שמוצטפא דרש מזכי לערוב את הבית: קוט, סיכתאר מן הוון ... כלבב ... יא אעווו

גם 500 ל"י הוצאות, תושבי הכפר התרגשו, הנשים צעקו וקיללו וזכי, שנפצע קשות, הגיש תביעת נזיקין על הוצאת שם רע, ביקש פיצויים בסך 1650 ל"י. בית המשפט המחוזי בחיפה קיבל את טענתו, פסק לו פיצויי נזיקין, אמנם 250 ל"י בלבד.

מוצטפא לא קיבל על עצמו את הדיון, הגיש ערעור לבית-המשפט העליון, כל זה קרה לפני שלוש שנים. אך החודש זכה זכי בנצחונו הסופי, היה יכול לגשת סוף-סוף לגביית דמי הנזיקין. בית-המשפט העליון פרסם את פסק-דינו בערעור. בית-המשפט "העמיד לנגד עיניו את המציאות החברתית" בתמרה, פסק כי אמנם לא

15000 מ"בין 7000 תושבי הכפר המערב-גלילי תמרה הם בני חמולות דיאב, המפורסם ביניהם: ח"כ לשעבר יוסף דיאב, כיום יו"ר המועצה לשינוק הטבק.

העולם הזה 1524